

Genişletilmiş Yönetim Kurulu Toplantısı

29.03.2024 Ankara

TEPAV nisan ayına önemli bir iş birliğine imza atarak başladı. OSBÜK ile TEPAV arasında yeşil dönüşüm çalışmalarına ilişkin "İş birliği ve Ortak Çalışma Mutabakat Zaptı" protokolü imzalandı.

Nisan ayında, TEPAV AB Çalışmaları Merkezi Direktörü Nilgün Arısan Eralp, bu sene dokuzuncusu düzenlenen "Delphi Ekonomi Forumu" kapsamında gerçekleşen "Türkiye: AB Katılım Sürecinden Stratejik Ortaklığa" başlıklı panele konuşmacı olarak katılarak Türkiye-AB ilişkilerinin mevcut duruma ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

TEPAV Hukuk Çalışmaları Merkezi Direktörü Dr. Levent Göneç, hazırladığı "AİHM'nin 'İsviçre'ye Karşı Yaşlı Kadınlar' Kararı" başlıklı politika notunda AİHM'nin söz konusu kararını mercek altına alırken H. Hakan Yılmaz "Dünya Bankası 2024-28 dönemi Türkiye Ülke İşbirliği Çerçeve belgesi bize ne anlatıyor?" başlıklı değerlendirme notunda özel sektör ve yeşil ekonomi yoğunluklu program önerilerine yer verdi.

TEPAV'ın hazırladığı Para Politikası Değerlendirme Notu'nun sekizincisi ve Nisan 2024 Aylık Ekonomik Değerlendirme notu ile diğer tüm çalışmaları Nisan 2024 Bülteni'nde bulabilirsiniz.

OSBÜK ve TEPAV'dan yeşil dönüşüme değer katacak iş birliği

OSBÜK Genişletilmiş Yönetim Kurulu Toplantısı, OSBÜK Başkanı Memiş Kütükcü ev sahipliğinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, OSBÜK Yönetim, Denetim ve Yüksek Koordinasyon Kurulu Üyelerinin katılımıyla 29 Mart Cuma günü Ankara'da gerçekleştirildi.

Toplantı sonrasında OSBÜK ile TEPAV arasında yeşil dönüşüm çalışmalarına ilişkin "İş birliği ve Ortak Çalışma Mutabakat Zaptı" protokolü imzalandı. Protokolün imzalarını OSBÜK Başkanı Memiş Kütükcü ve TEPAV Kurucu Direktörü Prof. Dr. Güven Sak attı.

Yazının devamı ikinci sayfada

Deprem illerinde istihdam kayıpları henüz telafi edilmedi

Devletler temel hak ve özgürlükler açısından yapmadıkları için de sorumlu tutulabilir mi?

AB-Türkiye ilişkilerinde esas sorun karşılıklı güvensizlik

OSBÜK ve TEPAV'dan yeşil dönüşüme değer katacak iş birliği

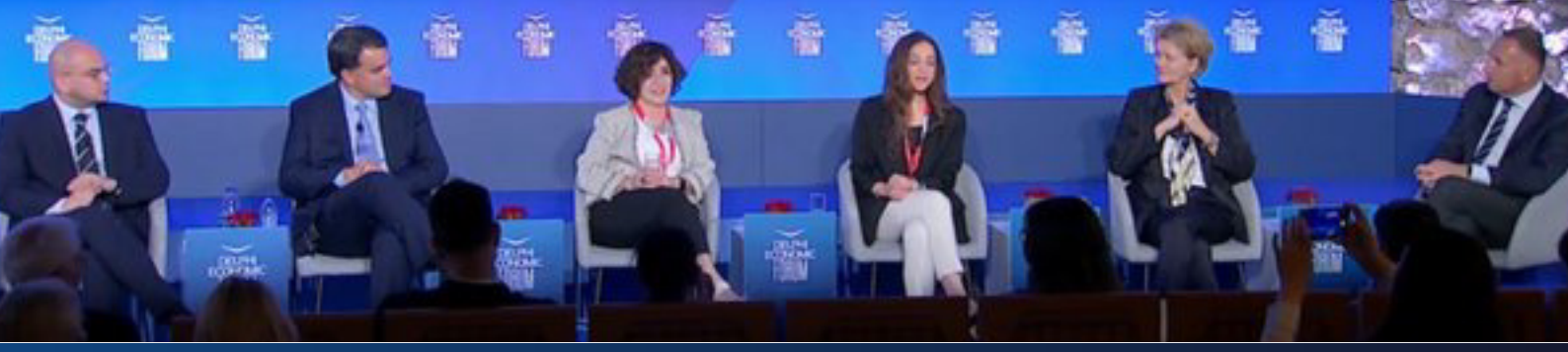
OSBÜK ile TEPAV arasında yeşil dönüşüm çalışmalarına ilişkin “İş birliği ve Ortak Çalışma Mutabakat Zaptı” protokolü imzalandı.

OSBÜK Genişletilmiş Yönetim Kurulu Toplantısı, OSBÜK Başkanı Memiş Kütükcü ev sahipliğinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, OSBÜK Yönetim, Denetim ve Yüksek Koordinasyon Kurulu Üyelerinin katılımıyla 29 Mart Cuma günü Ankara'da gerçekleştirildi.

Toplantı sonrasında OSBÜK ile TEPAV arasında yeşil dönüşüm çalışmalarına ilişkin “İş birliği ve Ortak Çalışma Mutabakat Zaptı” protokolü imzalandı. Protokolün imzalarını OSBÜK Başkanı Memiş Kütükcü ve TEPAV Kurucu Direktörü Prof. Dr. Güven Sak attı.

Toplantının açılışında konuşan OSBÜK Başkanı Memiş Kütükcü, Türkiye'nin sanayi üretiminin yüzde 45'inin OSB'ler tarafından gerçekleştirildiğine dikkat çekerek OSB'lerin Türkiye'nin kalkınmasının mimarı haline geldiğinin altını çizdi.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

“AB-Türkiye ilişkilerinde esas sorun karşılıklı güvensizlik”

Bu sene dokuzuncusu düzenlenen “Delphi Ekonomi Forumu” kapsamında gerçekleşen “Türkiye: AB Katılım Sürecinden Stratejik Ortaklığa” başlıklı panele konuşmacı olarak katılan TEPAV AB Çalışmaları Merkezi Direktörü Nilgün Arısan Eralp, AB tarihinde ilk defa müzakerelere başlayan bir aday ülkenin Birlik ile ilişkilerinin nitelik değiştirdiğini söyleyerek AB ve Türkiye ilişkilerindeki asıl sorunun karşılıklı güvensizlik olduğuna dikkat çekti.

TEPAV AB Çalışmaları Merkezi Direktörü Nilgün Arısan Eralp, 10-13 Nisan 2024 tarihleri arasında, Yunanistan’ın Delphi kasabasında dünyanın gündemindeki önemli sorunları çeşitli yönleriyle ele almak ve değerlendirmek amacıyla bu sene dokuzuncusu düzenlenen “Delphi Ekonomi Forumu” kapsamında gerçekleştirilen “Türkiye: AB Katılım Sürecinden Stratejik Ortaklığa” başlıklı panele konuşmacı olarak katıldı.

AB Dış İlişkiler Servisi Direktörü Angelina Eichhorst, Avrupa Parlamentosu Araştırma Servisi, Dış İlişkiler Başkanı Elena Lazarou, Bilkent Üniversitesi Siyaset Bölümü Öğretim Üyesi ve Eliamep araştırmacısı Doç. Dr. Ioannis Grigoriadis ve Londra Metropolitan Üniversitesi Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ahmet Erdi Öztürk’ün de konuşmacı olduğu panelde, konu farklı yönleriyle ele alındı.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Dünya Ticaret Örgütü 13'üncü Bakanlar Konferansı Farklı Bir Dönüşümü İşaret Ediyor

Değerlendirme Notu / Bozkurt Aran

Küresel düzenin birçok alanda giderek daha fazla kırılgan hale geldiği bir dönem yaşamaktayız. Bu gelişmenin sonucunda, başta Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, Güney Kore, Avrupa Birliği olmak üzere kısacası tüm ülkeler, henüz kuralları konulmamış bir belirsizlik ortamı ile karşı karşıya kalmışlardır. Büyük paydaşlar arasında ivme kazanan geo-stratejik rekabet, ülke sınırlarını aşan yoğun ve öngörülemez gerginlikler, küresel anlamda yansımaları olan bölgesel çatışmalar, yetenekleri artmış devlet dışı aktörlerin beklenmeyen hamleleri, uluslararası sistemin 80 yıllık uygulanan kurallarına meydan okuyor. Derinleşen eşitsizlikler bazı ülkelerde yaşamsal sorun olurken buna karşılık yüksek borçluluk oranları çözüm çabalarını sınırlayan unsurlar haline gelmiştir. Bu arada bu yıl içinde 50 ülkede seçim yapılacağını ve seçim dönemlerinde siyasi karar alıcıların genellikle sorunların temeline yönelik somut önlemler yerine daha popülist ve kulağa hoş gelen söylemleri tercih ettiklerini de ifade etmek gerekir.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

“Devletler temel hak ve özgürlükler açısından yapmadıkları için de sorumlu tutulabilir mi?”

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin (AİHM) İsviçre’de 64 yaşından büyük 2400 kadın tarafından kurulan “İklimi Korumak için Yaşlı Kadınlar Derneği”nin hükümetin iklim değişikliğiyle mücadelede yetersiz kalması nedeniyle İsviçre’ye karşı yaptığı hak ihlali başvurusunu kabul etmesi, devletlerin sadece bireylere zarar vermektan kaçınmasının yeterli olmayacağı konusunu gündeme taşıyarak bireylerin iklim değişikliği gibi dışarıdan gelecek tehlikelere karşı da korunması gerekliliğine kapı açıyor.

“İklimi Korumak için Yaşlı Kadınlar Derneği”nin (KlimaSeniorinnen), Hükümetin iklim değişikliğiyle mücadelede yetersiz kalması nedeniyle İsviçre’ye karşı yaptığı hak ihlali başvurusu AİHM tarafından kabul edildi.

64 yaşından büyük 2400 kadından oluşan topluluğun açtığı davada, AİHM İsviçre’nin yetersiz iklim düzenlemelerinin özel hayat ve aile hayatına saygı hakkı ve adil yargılanma hakkını ihlal ettiği sonucuna vardı. Mahkeme buna ek olarak, İsviçre’nin “Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi”nin (United Nations Framework Convention on Climate Change) hükümlerini yerine getirmediğine ve Hükümetin sera gazı emisyonun azaltılması için belirlediği hedeflere ulaşma konusunda başarısız olduğuna hükmetti.

Bugün İsviçre basınında yer alan haberlerde; bazı çevrelerin Strasbourg’daki yargıçların İsviçre halkının iradesine müdahale ettiği, böylesine açık bir “yargısal aktivizm”in demokrasiye zarar vereceği yolunda görüş belirttiği ifade ediliyor. Aslında bu, anayasa hukuku ve siyaset bilimindeki kadim tartışmalardan birinin, hukuk-demokrasi geriliminin, güncel bir mesele dolayısıyla tekrar su yüzüne çıkması anlamına geliyor.

TEPAV Hukuk Çalışmaları Merkezi Direktörü Dr. Levent Gönenç, hazırladığı “AİHM’nin “İsviçre’ye Karşı Yaşlı Kadınlar” Kararı” başlıklı politika notunda AİHM’nin söz konusu kararını mercek altına aldı.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Dünya Bankası 2024-28 dönemi Türkiye Ülke İşbirliği Çerçeve belgesi bize ne anlatıyor? Özel sektör ve yeşil ekonomi yoğunluklu bir program deneyimi bizi bekliyor

Değerlendirme Notu / H. Hakan Yılmaz

Ülke Kalkınma Planı (KP) ve diğer strateji dokümanlarıyla Dünya Bankası Grubu (WBG) küresel zorluklar öncelikleri çerçevesinde hazırlanan 2024-28 (Mali Yıl) Ülke İşbirliği Çerçeve (CPF) dokümanı WBG İcra Direktörleri Kurulu onayı sonrasında 11 Nisan 2024 tarihinde yayınlanmıştır. Hazırlanan çerçeve dokümanı beş kurumdan oluşan WBG'un üç kurumsal yapısı (IBRD, IFC ve MIGA) üzerinden mevcut projelere ilave kredi, hibe ve garantiler alınması programlanmıştır.

Çerçeve belgesi ile WBG, grubun üçüncü en büyük ülke program olan 17 milyar ABD doları tutarındaki mevcut ülke portföyüne ilave olarak 5 yıl boyunca 18 milyar ABD doları seviyesinde bir kaynak sağlanması da planlanmıştır. İşbirliği çerçeve metninde, izleyen 3 yıllık dönemde projeler üzerinden kaynak kullanım imkanının ülkenin borçlanma ihtiyacına, kaynak sağlayacak üç kurumun mali yapısına, diğer üye ülkelerin talebi ile küresel gelişmelere bağlı olduğu da vurgulanmaktadır.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Para Politikası Değerlendirme Notu - VIII | 23 Nisan 2024

Bu değerlendirme notu TEPAV Makroekonomi Çalışma Grubu* tarafından hazırlanmıştır.

Vaziyet

Dünya Ticaret Örgütü'nün 13. Bakanlar Konferansı 26 Şubat-1 Mart tarihleri arasında Abu Dabi'de tamamlandı. Küresel ekonomide yaşanan zorluklar ve jeopolitik kırılmaların son yıllarda küresel ticaret üzerinde olumsuz etkilerini daha fazla hissettirmesi Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) etkin bir rol oynaması beklentisini de gündemde tutmakta. Dijital ve çevresel dönüşüm süreçlerinin ortaya çıkarttığı ihtiyaçlar ile dünya kaynaklarının daha etkin ve sürdürülebilir şekilde kullanılması gerçeği de dikkate alındığında DTÖ'nün temsil ettiği çok taraflı ticaret sisteminin yeniden hayata döndürülmesi en iyi yol olarak görülmekte. Ne var ki, DTÖ üyeleri küresel sorunların dünya ticaretine olumsuz etkilerinin kabul etmekle beraber birçok konuda temel görüş ayrılıklarını giderecek yönde hareket edememekteler. Bu durum DTÖ'nün işlevselliğinin son yıllarda giderek daha fazla sorgulanmasına yol açmış ve bir reformdan geçmesinin şart olduğu yönünde genel bir kanı oluşmuştur. Tam da bu tartışmaların odağında gerçekleştirilen 13. Bakanlar Konferansı'nda üyeler tarafından alınacak kararların sistemsel bir canlanmaya yol açması arzulanmıştı. Ancak ortaya çıkan sonuçların beklentileri karşılamaktan uzak olduğu söylenebilir.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Aylık Ekonomik Değerlendirme | Nisan 2024

Ali Çufadar / Ekrem Cunedioğlu

Yerel seçim öncesi oluşan olumsuz eğilim, seçim sonrası iyileşmeye başlamıştır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) şubat ayında enflasyon eğiliminde gözlemlenen bozulmaya ve net döviz rezervi kaybının başlamış olmasına karşın politika faizini artırmaması sonucu artan kur baskısı ve rezerv kaybı, öncelikle TCMB'nin mart ayında politika faizini 5 puan artırmasıyla yavaşlamıştır. Seçim sonrasında ise sıkı politikaların devam edeceği beklentisinin kuvvetlenmesi ile kur baskısı azalırken, net döviz rezervleri toparlanmaya başlamıştır.

TCMB ve hükümetin sıkı para ve maliye politikalarını süreceğine ilişkin net mesajları piyasalardaki oynaklığı azaltıcı niteliktedir. Nitekim Sayın Cumhurbaşkanı başta olmak üzere, yetkililer, Orta Vadeli Program (OVP) hedeflerine bağlı kalınacağına, bu çerçevede sıkı para ve maliye politikalarının devam edeceğinin sürekli altını çizmektedirler. Bu yaklaşımın uygulamalarla desteklenmesinin, başta ülkemiz kredi notu olmak üzere, enflasyon beklentilerine, rezervlere ve kur istikrarına olumlu yansıtacağı öngörülmektedir.

TCMB'nin son dönemde mevduat faizlerinin artmasına yönelik uygulamaları olumludur. Ancak kredi artış oranına yönelik kısıtlar, özellikle KOBİ'lerin krediye erişimini ve üretimi olumsuz etkilemektedir. Bu çerçevede TCMB'nin para politikasını asıl olarak mevduat faizlerinin sıkı kalmasını sağlayacak politika faizi ve likidite yönetimi ile yürütmesinin, kredi kısıtlarını gevşetmesinin ve kredi faizlerinin serbest piyasa mekanizması çerçevesinde oluşmasının daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Mart ayında TEGE gıda enflasyon oranı aylık %4,28, yedi aylık %44,74 düzeyinde

TEPAV Gıda Fiyat Endeksi (TEGE) ile 1-31 Mart 2024 döneminde aylık gıda enflasyon oranı %4,28 olarak hesaplandı. Yedi aylık birikimli gıda enflasyonu ise TEGE'de %44,74, ÜGE-Gıda (İTO)'da %37,30 ölçüldü

Fiyatlarında en fazla düşüş olan gıda ürünleri hava sıcaklıklarının mevsim normallerinin üzerinde seyretmesi sebebiyle kabak ve patlıcan gibi sebzeler olurken, süt ve ketçap gibi işlenmiş ürünlerde ve kuzu eti, sakatat gibi et grubunda bir önceki aya göre yüksek fiyat artışları gözlemlendi. TEGE ile yedi aylık birikimli gıda enflasyonunu %44,74 hesaplanırken ÜGE-Gıda (İTO) ile %37,30, Türk-İş mutfak enflasyonu ile %37,66 ölçüldü. TÜİK ve CEFİS tarafından henüz veri açıklanmadı.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Perakende güveni geçen aya kıyasla iyileşme kaydetti

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), mart ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre aynı kalırken bir önceki aya göre 6,6 puanlık artışla -9,0 puan değerini alarak negatif seyrini korudu. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri ise bir önceki aya göre 9,6 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 4,1 puan artış gösterdi.

TEPAV Perakende Güven Endeksi'nin (TEPE) 171. sayısı yayımlandı. Elde edilen verilere göre, TEPE, mart ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre aynı kalırken bir önceki aya göre 6,6 puanlık artışla -9,0 puan değerini aldı ve perakende güveni mart ayında da negatif seyrini korudu. TEPE değerinin aylık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumuna yönelik değerlendirmelerdeki iyileşme ve gelecek 3 aya ilişkin satış beklentisindeki yükseliş etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 0,4 puanlık değişim, endekse olumlu yansıdı.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya ve geçen yıla kıyasla arttı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Mart 2024'te -1,4 puan oldu. Buna göre, önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 9,6 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 4,1 puan artış gösterdi.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Deprem illerinde istihdam kayıpları henüz telafi edilemedi

TEPAV tarafından yayımlanan TEPAV İstihdam İzleme Bülteni Ocak 2024 sayısına göre, ocak ayında toplam sigortalı çalışan sayısı yıllık olarak yüzde 0,6, aylık olarak ise yüzde 1,0 (219.161) azalarak 22.802.627 olarak gerçekleşti. Deprem bölgesinde yer alan 11 ilin toplam istihdamı yüzde 5,7 gerilerken Adıyaman, Kilis ve Osmaniye dışındaki diğer tüm illerde çalışan sayıları azaldı.

TEPAV İstihdam İzleme Bülteni Ocak 2024 sayısı yayımlandı. Buna göre, ocak ayında toplam sigortalı çalışan sayısı yıllık olarak yüzde 0,6 (133.082), aylık olarak ise yüzde 1,0 (219.161) azalarak 22.802.627 olarak gerçekleşti. Toplam sigortalı çalışanların yüzde 71'ini oluşturan sigortalı ücretli çalışan grubundaki istihdam yıllık olarak yüzde 2,2 (359.341), aylık olarak ise yüzde 1,3 (212.405) oranında azaldı. Diğer taraftan, esnaf-çiftçi grubundaki yıllık değişim yüzde 5,0 azalış yönünde oldu. Alt sınıflarda değişimler ise esnaf sayısında yüzde 4,8 (125.746), çiftçi sayısında yüzde 6,0 (29.832) azalış şeklinde gerçekleşti. Aylık olarak esnaf sayısı yüzde 0,2, çiftçi sayısı ise yüzde 3,3 oranında azalırken kamu sektöründe sigortalı çalışan sayısı yıllık olarak yüzde 11,7, aylık olarak ise yüzde 0,4 (13.040) arttı.

İnşaat sektöründe güçlü istihdam görünümü korundu

Ana sektörlerden inşaat dışında istihdam daralma eğilimini sürdürdü. Ocak ayı itibarıyla yıllık değişimlere bakıldığında, imalatta yüzde 5,0, toptan ve perakende ticaret sektöründe yüzde 2,5 daralma kaydedildi. Bunun yanı sıra, inşaat sektöründe güçlü istihdam görünümü yüzde 9,9'luk yıllık artış seviyesi ile korudu. Hizmet sektörlerindeki çalışan sayısı da geçen yılın aynı ayına göre geriledi. Ocak ayında kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlikte yüzde 15,2, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerinde yüzde 10,3, eğitim faaliyetlerinde yüzde 3,9 yıllık istihdam azalışları gerçekleşti. Ayrıca, diğer hizmet sektörlerinden gayrimenkul faaliyetlerinde nisan ayında başlayan daralma, ocak ayında da yüzde 9,8 düzeyi ile devam ediyor.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Kur artar mı, düşer mi?

Burcu Aydın Özüdođru

[Buraya Tıklayın](#)

IMF toplantılarında gündem ne, Türkiye için neden önemli?

Burcu Aydın Özüdođru

[Buraya Tıklayın](#)

TCMB faiz kararının şifreleri

Burcu Aydın Özüdođru

[Buraya Tıklayın](#)

Düşük emekli maaşı kader mi?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Asgari ücretin temmuzda artırılması kaçınılmaz hale geliyor

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Merkez Bankası saçmalayarak mı, enflasyonu düşürürken mi zarar etti?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Enflasyonu düşürmek mi rezervi artırmak mı?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Düşe kalka gitmek

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Politika faizini artırmak yerine kısıtlamaları kaldırmak gerekiyor

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Nisan geliverdi işte

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

ChatGPT Beethoven'ın pabucunu dama atar mı?

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

Kalkınma Ajansları işte asıl şimdi lazım

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

İmalat Sektörü ve İyi İşler

H. Ekrem Cunedioğlu

[Buraya Tıklayın](#)

Dünya Bankası'ndan ekonomiye can suyu mu geliyor?

M. Coşkun Cangöz

[Buraya Tıklayın](#)

IMF mi geliyor?

M. Coşkun Cangöz

[Buraya Tıklayın](#)